

HUMPPAAVAT RUMMUT

Rumpujensoiton opas tanssimusiikin soittamiseen

Jukka Puranen

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2014

Musiikin koulutusohjelma
Kulttuuriala

Tekijä(t) PURANEN, Jukka	Julkaisun laji Opinnäytetyö	Päivämäärä 4.4.2014
	Sivumäärä 38	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty (X)
Työn nimi HUMPPAAVAT RUMMUT- RUMPUJENSOITON OPAS TANSSIMUSIIKIN SOITTAMISEEN		
Koulutusohjelma Musiiikin koulutusohjelma		
Työn ohjaaja(t) KORHONEN, Ari		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyön tavoite oli antaa rumpaleille valmiuksia tanssimusiikin soittamiseen. Opas sisältää taustaa ja teoriaa tanssimusiikin eri tyyleistä, sekä tyyliin sopivia rumpukomppiesimerkkejä. Lisäksi opas sisältää tietoa muun muassa tanssimusiikista yleisesti, soittamisesta tanssimusiikkiorkesterissa, sekä siitä, kuinka rumpaleidenkin täytyy olla tietoisia tanssijoiden tarpeista. Opas antaa ohjeita ja ajateltavaa sekä aloitteleville rumpaleille, että pitemmälle kehittyneille keikkoja tekeville rumpaleille.</p> <p>Olennaisin osa opasta on kooste tanssimusiikin eri tyyleistä. Oppaassa on rakennettu tietopohjaa ja taustaa tyyleistä, sekä esitellyt komppiesimerkkejä. Komppiesimerkit koottiin aiemmista oppaista, sekä transkriptioita kirjoitettiin levynauhoitteiden rumpukompeista. Koska haluttiin esimerkkeihin suosittuja suomalaisia kappaleita, kappaleiden artistit valittiin ajankohtaisesta Iskelmä-Suomi tv-sarjasta.</p> <p>Aihe valittiin, koska nykyisistä rumpujensoitonoppaista ei löytynyt tanssimusiikin soittamiseen riittävästi apuja. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kirjoittaja on tehnyt monenlaisia soittokeikkoja. Suurin osa keikoista on sisältänyt tanssimusiikin soittamista. Seuraamalla muita rumpaleita, kyselemällä rumpaleilta, ja varsinkin kuuntelemalla tanssimusiikkia löytyi vastauksia ja itsevarmuutta tanssimusiikin hallintaan. Tanssimusiikki on suosittua Suomessa ja soittajia ja rumpaleita tarvitaan paljon. Opinnäytetyön tuloksena on opas, joka tarjoaa uutta ajateltavaa ja oppia tanssimusiikista kiinnostuneille rumpaleille.</p>		
Avainsanat (asiasanat) Musiiikki, tanssimusiikki, rummut, opetus, soitonoppaat		
Muut tiedot		

Author(s) PURANEN, Jukka	Type of publication Bachelor's Thesis	Date 4.4.2014
	Pages 38	Language English
		Permission for web publication (X)
Title JAZZY DRUMS – A DRUMMER'S GUIDE TO DANCE MUSIC		
Degree Programme Degree in Programme Music		
Tutor(s) KORHONEN, Ari		
Assigned by		
Abstract <p>The aim of the thesis was to introduce drummers to the playing of Finnish dance music. The guide contains the background and theory of different dance music styles and gives examples of drum comps for each style. In addition, the guide contains, information about Finnish dance music in general, playing in a Finnish dance music band and how the drummers need to be aware of the dancers' needs. The guide provides instructions for both beginners and advanced drummers.</p> <p>The most essential part of the guide is a compendium of different dance music styles. First, the theory base and background of the styles was created with examples of each of the comp styles. The example comps were collected from previous guides as well as transcribed from recordings. Since the author wanted examples of popular Finnish tracks, the tracks' artists used in the guide were chosen from the topical TV-show <i>Iskelmä Suomi</i>.</p> <p>The topic was chosen due to the lack of helpful drum guides that would provide instructions on how to play Finnish dance music in particular. During the last ten years the author has played in a great variety of performances. Most of them have included playing Finnish dance music. The confidence to play dance music and answers to the related questions were found by following other drummers and asking them questions and especially by listening to Finnish dance music. Finnish dance music is popular in Finland; hence, the need for musicians and drummers is great. The result of the thesis is a guidebook that provides assistance and new ideas for drummers interested in playing Finnish dance music.</p>		
Keywords Music, Finnish dance music, drums, teaching, music guide		
Miscellaneous		

Sisältö

1 Johdanto	3
2 Tanssimusiikki.....	4
2.1 Soittaminen tanssiorkesterissa rumpalin näkökulmasta.....	4
2.2 Tanssijoiden huomioonottaminen ja tanssitietous.....	6
3 Rumpukomppien ja kappaleiden valinta	7
3.1 Transkriptioita levynauhoitusten rumpukompeista.....	7
3.2 Iskelmä-Suomi	8
4 Rumpukomppimateriaalia sisältäviä suomalaisia oppaita	8
4.1 Komppia ikä kaikki -tanssimusiikin käsikirja.....	9
4.2 Rokkaavat Rummut	9
4.3 Groove in	10
4.4 Luovat Rummut	11
5 Rumpunotaatio	11
6 Suomessa tyypilliset tanssimusiikin tyylit.....	12
6.1 Valssit	12
6.2 Foxtrot (Society fox).....	14
6.3 Tango ja beguine	15
6.4 Beat	17
6.5 Triolifox	18
6.6 Countryfox	19
6.7 Shuffle.....	20
6.8 Rock 'n' roll	21
6.9 Twist	22
6.10 Swing	23
6.11 Humppafox	23

	2
6.12 Humppa	24
6.13 Beathumppa ja disko	25
6.14 Jenkka	26
6.15 Polkka	27
6.16 Masurkka	28
7 Latinalaisamerikkalaiset tanssimusiikin tyylit	29
7.1 Rumba	30
7.2 Cha cha	31
7.3 Salsa.....	32
7.4 Samba	33
8 Pohdinta.....	34
Lähteet.....	36
LIITEET.....	37
Liite 1 Seuratanssitempoja	
Liite 2 Iskelmä-Suomi sarjan päähenkilöt	

1 Johdanto

Yhdeksän vuotta rumpujensoittoa opiskelleena erilaiset rumpuoppaat ovat tulleet tutuiksi. Useat oppaat ovat ulkomaalaisia, mutta suomalaisiakin hyviä rumpuoppaita löytyy. Oma huomioni on kiinnittynyt siihen, että suomalaiset tunnetut rumpuoppaat eivät ole kuitenkaan keskittyneet erityisesti suomalaiseen musiikkiin, vaan ne ovat yleispäteviä oppaita. Esimerkiksi pop & rock-musiikkiin näistä saa hyvin pohjaa. Suomalaiseen musiikkiin ja tanssimusiikkiin tunnetut oppaat eivät ole kuitenkaan keskittyneet.

Rumpujen soittamisessa mukavinta mielestäni on soittaa erilaisissa kokoonpanoissa ja projekteissa. Eri musiikkityylien soittaminen tuo vaihtelua. Iskelmämusiikki ja suomalainen tanssimusiikki eivät ole koskaan olleet mielimusiikkiani. Toki tanssimusiikkikeikoilla tulee soitettua paljon mieluisiakin kappaleita. Jos katsoo taaksepäin mitä keikkoja olen tehnyt eniten, ja mistä olen saanut elantoa, tanssimusiikki on ylivoimaisesti ykkösenä. Olen huomannut, että tanssimusiikki on Suomessa suosittua ja soittajia keikoille tarvitaan suuri määrä. Lavatansseissa käy paljon ihmisiä ja siellä tanssimusiikista nauttivat musiikin lisäksi myös innokkaat tanssijat. Olen huomannut, että suurien yleisömäärien lisäksi, lippujen hinnat ovat tansseissa melko huomattavat. Tästä syystä myös muusikoilla on hyvä mahdollisuus saada kohtuullista korvausta tanssimusiikin parista.

Miten tanssimusiikkia oppii soittamaan rummuilla? Tähän kysymykseen olen usein törmännyt. Olen huomannut, että nykyisistä rumpuoppaista en ole tähän tarpeeksi apua saanut. Seuraamalla muita rumpaleita, kyselemällä rumpaleilta, ja varsinkin kuuntelemalla tanssimusiikkia olen itse löytänyt vastauksia ja itsevarmuutta tanssimusiikin hallintaan. Tämä tie on kuitenkin pitkä kulkea, ja siksi haluankin tällä rumpuoppaalla auttaa tulevia rumpusukupolvia löytämään vastauksia tanssimusiikin soittamiseen. Tämä rumpuopas on informaatiopaketti tanssimusiikin soittamisesta. Oppaan otsikossa maininnalla ”Humppaavat Rummut” viitataan tarkoituksella Suomen suosituimpaan rumpuoppaaseen Leevi Leppäsen *Rokkaavat Rummut*. Tässä yhteydessä ”humppa” sanalla viitataan sen koskevan koko tanssimusiikkia.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda rumpuopas, jota lukemalla ja selailemalla voi löytää vastauksia rumpujensoittoon monipuolisesti tanssimusiikin soiton saralla. Tarkoituksena on käyttää valmista opasta myös omassa opetuksessani. Tavoitteena on tehdä oppaasta selkeä, jotta siitä voisi olla hyötyä mahdollisimman monelle rumpalille, joka pohtii tanssimusiikin soittamiseen liittyviä asioita. Nuottiesimerkkeinä esittelen eri tanssilajeille toimivia komppeja. Komppiesimerkkejä valitsen aiemmista materiaaleista, sekä kirjoitan komppeja levynauhoitteista. Esittelen myös kuinka tärkeää on ottaa huomioon tanssijat ja esimerkiksi sopivat tempot kappaleisiin. Pää tavoitteena on saada kattava kirjallinen rumpuopas tanssimusiikin alalta.

2 Tanssimusiikki

Tanssimusiikilla tämän oppaan yhteydessä tarkoitan suomalaisissa seurataksseissa soitettua musiikkia. Tanssimusiikki on muotoutunut eri kulttuurien kansanmusiikista, tai siihen pohjautuvasta tulkinnasta (Metsäketo ja Rehnström 2011, 4). Viirin (2011, 7-8) mukaan tanssimusiikki on rakenteelta melko yksinkertaista, mutta se ei aina noudata tiukkoja tyylirajoja, vaan se on eri musiikkityylien yhdistelyä. Eri tyylien vaaliminen tyylipuhtaina on Metsäkeden ja Rehnströmin (2011, 4) mukaan paritanssimusiikin ja paritanssikulttuurin kannalta tärkein asia. Itse olen hieman eri mieltä tästä, sillä mielestäni pitää olla valmis ottamaan uusiakin vaikutteita mukaan tanssimusiikkiin. Yleisön musiikkimaku ja tanssiminen muuttuu ajansaatossa ja siinä muutoksessa on orkestereidenkin mielestäni pysyttävä mukana.

2.1 Soittaminen tanssiorkesterissa rumpalin näkökulmasta

Tanssimusiikkikeikalla käyminen on laaja-alainen prosessi. Aikaa kuluu yhdenkin keikan tekemiseen tuntikausia. Ensin matkustetaan keikkapaikalle, joka usein voi olla jopa eri puolella Suomea. Ohjelmatoimistot eivät myy keikkoja sen perusteella, mitkä bändit ovat lähellä keikkapaikkaa, vaan sen perusteella, mikä on oikeantyylinen ja vapaana oleva bändi. Tästä syystä matkustaminen on iso osa tanssiorkesterissa työskentelyä. Roudaaminen, jolla tarkoi-

tan soitinlaitteiden kantamista ja kasaamista vie myös aikaa. Tanssilavat ovat isoja hallimaisia rakennuksia, joissa musiikin pitää levitä laajalle alueelle. Tästä syystä tanssiorkestereiden laitteiden täytyy olla riittävän isot, ja näin ollen roudaamiseen menee paljon aikaa. Orkesterissani Kinojakessa, jossa pääsääntöisesti soitan, tähän menee yleensä noin tunti.

Sosiaaliset taidot ovat myös tärkeitä soittajalle. Koska tanssimusiikkikeikoilla käyminen vie paljon aikaa, pitää orkesterin jäseniin olla hyvät suhteet. Muusikot ovat myös paljon yhteydessä toisten orkestereiden jäseniin ja näin muusikoista koostuu isompia sosiaalisia ryhmittymiä. Kun soittajaa tarvitaan keikalle, niin soittotaidon lisäksi tärkeä kriteeri on, että soittaja on hyvässä maineessa ja tulee toimeen kaikkien kanssa. Soittajien lisäksi sosiaalisia taitoja tarvitaan myös yleisön kanssa. Yleisö tulee mielellään juttelemaan orkesterien jäsenten kanssa ja heille on annettava hyvä mielikuva orkesterista. Yleisö saattaa myös antaa terävää kritiikkiä. Varsinkin tilanteissa joissa kritiikin välittäjä on nauttinut alkoholia, palaute ei ole aina asiallista. Näissäkin tilanteissa soittajan täytyy olla ystävällinen ja keskustellen ottaa kritiikkiä vastaan.

Tanssimusiikin alalla 45 minuutin soittoaikaa kutsutaan ”setiksi”. Ohjelmatoimistojen ja tanssipaikkojen välisissä sopimuksissa määritellään settien määrä. Tanssimusiikin alalla yleinen soittoaika orkestereille on neljä 45 minuutin settiä. Se voi myös olla jopa viisi settiä. Yhteen 45 minuutin settiin mahtuu yleensä kuusi paria kappaleita. Setin tulee koostua vaihtelevasti eri tyyleistä. Yhden illan aikana tulee siis hallita ainakin noin 48 kappaletta. Lisäksi orkestereilla on ohjelmistossa usein vaihtokappaleita. Jos esimerkiksi keikalla onkin nuorempaa yleisöä, jotka haluavat bilemusiikkia, niin tämäkin otetaan usein huomioon soittamalla enemmän heille sopivaa musiikkia.

Omassa orkesterissa kappaleet tulevat tietysti tutuksi. Kun soitetaan jossain uudessa orkesterissa vaikkapa ensimmäistä kertaa, kappaleiden hallinta vaatii erityisosaamista. Rumpalillakin täytyy olla todella hyvä nuotinlukutaito, jotta nuoteista löytää kaiken oleellisen soitettavan. On myös yleistä, että nuoteissa

ei ole kaikkea oleellista tietoa kappaleesta. Tästä syystä tanssiorkesterissa soittajan olisi hyvä tuntee tanssimusiikille tyypillisiä piirteitä ja tanssimusiikkikappaleita. On esimerkiksi kappaleita, joita suorastaan oletetaan, että kaikki soittajat osaavat. Omasta kokemuksesta voin sanoa, että nuorilla musiikinopiskelijoilla voi olla ennako-oletuksia, että tanssimusiikin soittaminen on helppoa varsinkin rumpalille. Kun tanssiorkestereissa aloittelee soittamaan, niin tulee huomaamaan kuinka laaja-alaista osaamista tanssimusiikin soittamiseen tarvitaan.

2.2 Tanssijoiden huomioonottaminen ja tanssitietous

Tanssin ja musiikin yhteys on tärkeää ja musiikissa täytyy ottaa huomioon muitakin asioita kuin kappaleen tempo ja komppi. Jos esimerkiksi soitettavassa kappaleessa on paljon taukopaikkoja, pitää ottaa huomioon, että onko sitä miellyttävä tanssia. Muusikoiden pitää tietää mitä tanssia tanssijoiden on hyvä tanssia kappaleeseen, ja sama pätee toisinpäin, tanssijoilla pitää olla helposti tunnistettavissa mitä tyylilajia kappale edustaa. Suositut suomalaiset iskelmäartistit ja iskelmäorkesterit esiintyvät usein seuratanseissa. Kappaleiden tyylivalikoima ei kuitenkaan monilla kokoonpanoilla vastaa tanssijoiden tarpeisiin.

Rumpalille ja tanssiorkesterille on olennaista soittaa musiikkia jota yleisön on hyvä tanssia. On paljon asioita joita muusikoiden täytyy ottaa huomioon, jotta tanssijat ovat tyytyväisiä. Siltanen käyttää näistä asioista termiä ”tanssitietous”. Hän tarkoittaa tällä termillä tietoa, jolla voi musiikin avulla auttaa tanssin aktiiviharrastajia tai aktiivitanssijoita kohti nautinnollista tanssikokemusta ja tanssi-iltaa (Siltanen 2008, 5). Siltasen (2008, 6) mukaan ”tanssitietous” on lähes välttämätöntä menestyvälle tanssiorkesterille ja muusikoiden ja tanssijoiden on tärkeä ymmärtää toisiaan. Hänen mukaansa tanssiorkesterin yksi haastavimmista tehtävistä on yhdistää tanssittavuus, sekä musiikin toimivuus (Siltanen 2008, 6). Varsinkin rumpalin näkökulmasta on tärkeää, että kappaleet kulkevat sopivalla tempolla alusta loppuun. On olemassa eri tyylilajeihin sopivia ohjetempoja, mutta sopivien tempojen löytäminen vaatii jatkuvaa tanssijoiden askeleiden seuraamista, sekä kommunikointia tanssijoiden kanssa.

Esimerkiksi kilpatanssijat saattavat haluta tanssia erilaisella tempolla kuin tyyppillinen lavatanssija, joten tempojen kanssa voi tehdä myös kompromisseja ja muutoksia tilanteen mukaan. Opinnäytetyön liitteenä löytyy ohjeellisia seurataanssitempoja. (Liite 1.)

3 Rumpukomppien ja kappaleiden valinta

Halusin valita komppiesimerkkejä olemassa olevista oppaista. Valitsin sellaisia komppiesimerkkejä, jotka ovat omasta mielestäni toimivia. Koska tanssimusiikkiin soveltuvaa materiaalia ei ole juuri tehty, niin suuren osan esimerkeistä jouduin ottamaan yhdestä oppaasta, Metsäkedon ja Rehnströmin *Komppia ikä kaikki*-oppaasta. Myös tanssimusiikin tyylit valitsin enimmäkseen samasta oppaasta. Lisäsin työhöni kuitenkin omasta mielestäni tärkeisiin tyyleihin kuuluvat beatin, diskon ja beguinen, jotka *Komppia ikä kaikki*-oppaassakin mainittiin, mutta ei esitelty omina tyyleinä. Latinalaisamerikkalaisista kompeista valitsin vain suosituimmat tyylit, sillä useat lattarityyleistä ovat todella harvinaisia tanssimusiikkikeikalla. Myös Dixieland-tyylin tiputin pois, sillä se vaatisi poikkeavan kokoonpanon instrumenttien osalta, jollaista useimmilta tanssiorkesterilta ei löydy.

3.1 Transkriptioita levynauhoitusten rumpukompeista

Lisäksi halusin valita komppiesimerkkejä suosituista suomalaisista levynauhoitteista. Jotta nauhoitukset eivät olisi kenen tahansa levyttämiä, päätin valita artistit ja orkesterit ajankohtaisesta ja luotettavasta lähteestä, Iskelmä-Suomi tv-sarjasta. Aluksi valitsin kappaleita Iskelmä-Suomi tv-sarjan kappaleluettelosta. Seuraavaksi tutustuin Spotify-musiikkipalvelussa kyseisten artistien ja orkestereiden soitetuimpiin kappaleisiin. Ongelmaksi osoittautui se, että suosituimpien kappaleiden kompit edustivat usein samoja yleisiä tyylejä, kuten beatmusiikkia, tangoa ja valssia. Jotta vähemmän suosittuihin kompeihin, kuten lattareihin ja kansanmusiikkikappaleisiin löytyi esimerkkejä, jouduin selaamaan suuret määrät kappaleita. Tein myös paljon erilaisia internet-hakuja, selailin opinnäytetöitä, blogeja ja orkestereiden settilistoja, jotta löysin sopivat

kappaleet. Etsimistä vaikeutti myös se, että vaikka löytyi oikeantyyllisiä kappaleita, niin kappaleen rumpukompin täytyi olla semmoinen, joka omasta mielestäni on toimiva. Esimerkiksi kansanmusiikkityylisissä kappaleissa eivät rummut usein kuuluneet, tai niitä ei ollut ollenkaan. Komppiesimerkkien määrän valintaan vaikutti se, kuinka paljon koin, että vaihtoehtoisia komppeja tarvitaan tyylin hallintaan.

3.2 Iskelmä-Suomi

Iskelmä-Suomi on tuore 2013 Ylen esittämä kymmenosainen tv-sarja, jossa lähestytään iskelmää eri teemojen kautta. Sarjassa käsitellään iskelmän eri vaiheita ja ilmiöitä. Sarjaan on valittu monipuolisesti eri iskelmä sukupolvien edustajia. Sarjojen päähenkilöinä toimii kaiken kaikkiaan 52 artistia tai yhtyettä, tai säveltäjää, joiden levytykset olen valinnut kappalemateriaaleiksi. (Iskelmä-Suomi, 2013.) Sarjaan valitut artistit on valittu useasta eri näkökulmasta ja vaikka ne eivät välttämättä olisikaan juuri ne kaikista arvostetuimmat tai myydyimmät artistit, niin uskon, että jokainen heistä on ansainnut paikkansa sarjassa. Tästä syystä päätin valita näiden artistien ja yhtyeiden kappaleita komppiesimerkkeihini. Iskelmä-Suomi sarjan päähenkilöt löytyvät luettelona liitteestä. (Liite 2.)

4 Rumpukomppimateriaalia sisältäviä suomalaisia oppaita

Tutustuin tunnettuihin suomalaisiin rumpujensoitto-oppaisiin ja muihin materiaaleihin, joista löysin rumpukompeja. Rajasin pois oppaita, jotka eivät sisältäneet ollenkaan rumpukomppimateriaalia. Huomasin, että rumpukompeja sisältäviä oppaita on olemassa kaiken kaikkiaan todella vähän. Sen lisäksi tanssimusiikin soittoon apua antavia komppiesimerkkejä oppaissa ei ollut juuri ollenkaan. Parhaiten apua tanssimusiikin soittamiseen löytyi oppaasta *Komppia ikä kaikki*, joka ei ollut rumpujensoitto-opas, mutta sisälsi paljon myös rumpukomppimateriaalia.

4.1 Komppia ikä kaikki -tanssimusiikin käsikirja

Komppia ikä kaikki -tanssimusiikin käsikirja on monipuolinen opas tanssimusiikille. Kuvauksen mukaan: "Kirja on tehty opastamaan muusikkoja paritanssimusiikin yhteissoitossa mahdollisimman tyylipuhtaaseen lopputulokseen pääsemiseksi." (Metsäketo & Rehnström 2011, 4.) Teoksesta saa kokonaisvaltaisen kuvan tanssimusiikista. Siinä avataan näkemystä muun muassa tanssiorkesterin perusteista, musiikin taustoista, sekä tanssimusiikkikulttuurista. Mielestäni teoksen parasta antia on kuitenkin eri tanssityyleihin tehdyt komppiesimerkit bändisoittimille, sekä soitinkohtaiset selostukset tyylistä.

Tekijöillä on pitkä kokemus alasta ja heillä on uskottava rooli tanssimusiikin vahvana vaikuttajana Suomessa. Ei siis ole epäilystä, ettei heidän tavallaan voisi tanssimusiikkia soittaa. Omasta mielestäni kirjan esittämät vaihtoehdot ja suositukset eivät kuitenkaan ole ainoa tapa soittaa suomalaista tanssimusiikkia. Tehdessäni itse tanssikeikkoja, olen kuunnellut lukuisia tanssiorkestereita, ja samalla kuullut erilaisia tapoja soittaa samoja kappaleita ja tyylejä usealla eri tavalla. Tästä syystä suhtaudun useisiin käsikirjan esimerkkeihin myös kriittisesti.

Enimmäkseen tarkasteluni kohdistuu tietenkin rummuille tehtyihin opastuksiin ja komppiesimerkkeihin. Vaikka esimerkit ovat mielestäni usein ristiriidassa omaan näkemykseeni rumpujen soitosta, niin teos on silti paras opas rumpujen soitosta tanssimusiikin saralla. Ainakin joka tyyliin löytyy jokin mahdollinen tapa soittaa, vaikkei se olisikaan ainoa oikea. Muista oppaista näin laajaa eri tanssimusiikin tyylien soittotapaa en ole löytänyt. Soittotyylien ja tapojen lisäksi kritisaisin rumpujensoittoon käytettyä kieltä, sillä opastus on kirjoitettu osin puhekielellä.

4.2 Rokkaavat Rummut

Leppäsen teos *Rokkaavat Rummut* on mainio rumpuopas varsinkin aloitteluille rumpaleille, mutta myös kehittyneemmille rumpaleille. Teoksen alussa on lyhyesti esitelty notaatiota, soittoasentoa, rummut ja niiden merkitsemistapa, sekä esitetty muutamia tekniikkaharjoituksia. Pääpaino kirjassa kuitenkin on

erilaisten rumpukomppien esittelyssä. Teos sisältää myös muutamia settiharjoituksia, rumpufillejä, muutaman kappaleen nuotit, sekä cd-levyn, josta löytyy kuulokuvaa kompeista, sekä kirjassa olevat kappaleet.

Rokkaavat Rummut on osoittautunut vuosien varrella erittäin käytetyksi kirjaksi, jota käytetään myös rumputupkinnoissa tärkeänä materiaalina ympäri Suomen. Mielestäni kirjan suosio perustuu todella selkeästi esiteltyyn komppimateriaaliin, jonka nuotistosta on helppoa saada selvää heti ensimmäisellä kerralla, kun tutustuu rumpunuotteihin. Lisäksi komppimateriaali etenee loogisessa järjestyksessä, joten sen kanssa on helppoa edistyä opinnoissa. Komppien soittaminen on usein myös mieluisaa ja motivoivaa harjoittelua, joten opas sopii hyvin myös nuorille oppilaille, joilla voi olla muutoin vaikea keskittyä ja innostua soittamisesta.

Omasta mielestäni suurin osa kirjan materiaalista on todella käyttökelpoista. Beat-musiikin komppipuoleen ainoa kritiikki on se, että kirja ei sisällä bassorummun ja virvelin yhtäaikaista käyttöä kirja. Muutoin beatin soittoon oppaasta saa hyvät edellytykset. Muu komppimateriaali kuin beat ja reggae oppaasta puuttuu kokonaan. Myöskään reggae-tyylilajin kompit eivät mielestäni ole lähellä käytännön kompeja. Tanssimusiikkikeikalla tarvittaviin monipuolisiin komppivariaatioihin opas ei siis anna edellytyksiä. Settiharjoituksissa on huonona puolena se, että harjoitusten tekemiseen vaaditaan kolme tomia sisältävä rumpusetti. Kuitenkin on yleistä, että rumpusetissä on vain kaksi tomia. Muilta osin kirja on mainio ja sitä voisi verrata rumpukomppien aapiseksi Suomessa.

4.3 Groove in

Teos on 2006 ilmestynyt Tommi Rautiaisen monipuolinen rumpukirja. Siinä käydään läpi rumpujen soiton eri osa-alueita. Teoksesta löytyy aloittelijoille tietoa, vinkkejä ja harjoituksia. Suurin osa harjoituksista kuitenkin sopii mielestäni hieman pidemmälle edistyneille harrastajille. Kirjan mukana tulee toimivat DVD- ja CD-levyt, joista löytyy komppiesimerkkejä soitettuna.

Opas sisältää erilaisia komppiosioita, joita teoksessa on runsaasti. Vaikutteet ovat kuitenkin otettu enemmän maailmalla suosituista rytmimusiikin genreistä. Tanssimusiikin soittamiseen opas ei anna paljoa valmiuksia, ja iskelmäkeikalla tarvittavia komppiesimerkkejä oppaasta löytyy vain muutama.

4.4 Luovat Rummut

Teos on Leppäsen tekemä jatko-osa *Rokkaaville Rummuille*. Teos on mielestäni paljon hajanaisempi ja epäselvempi teos kuin edeltäjänsä. Toki se onkin tarkoitettu jo pidemmälle edenneille rumpaleille. Harjoituksien soittaminen vaatii perehtymistä, ja vie aikaa tutustua niihin ennen soittamista. Teoksen polyrytmisten sekvenssien harjoitteluosuus on kattava ja tehokas paketti. Sen hallitsemiseen vaaditaan kuitenkin jo laajaa osaamista rumpujen soitosta. Harjoitukset kehittävät rumpaleiden soittotaitoja, mutta tanssimusiikkiin liittyvää opetusmateriaalia oppaassa ei ole.

5 Rumpunotaatio

Rumpunotaatioon ei ole olemassa täysin vakiintuneita merkintöjä. Koska otin useita esimerkkejä *Komppia ikä kaikki* -oppaasta, päätin valita kyseiset merkinnät myös omaan oppaaseeni. Mielestäni nämä rumpunotaatiot ovat loogiset ja hyvät.

Rumpunotaatio

The diagram illustrates various drum notation symbols on a staff. The top staff shows symbols for Bassorumpu (B.D.), Pikkurumpu (S.D.), Kantti (Latin Rim), Snare (sudilla hangaten), Snare (tremolo), Snare (löysä tremolo), Tomit (Pieni, Keski, Iso), and Kello (Cow Bell). The bottom staff shows symbols for Hi-hat (H.H.), Hi-hat (avoin, suljettu, jalalla), Komppisymbaali (kupu), Aksenttisymbaali, Pieni aksenttisymbaali, and hands (V, O). A legend at the bottom right indicates V = vasen käsi and O = oikea käsi.

(Metsäketo & Rehnström 2011, 25.)

6 Suomessa tyypilliset tanssimusiikin tyylit

Tässä osiossa esittelen suomessa tyypillisiä tanssimusiikin tyylejä. Kerron tyyleistä taustaa ja historiaa. Lisäksi kerron omia henkilökohtaisia mieltymyksiä tyylin soitosta. Komppeesimerkit ovat esimerkkejä tyylin soittamisesta. Soittotapoja voi olla useanlaisia, mutta olen koonnut mielestäni tyyliin toimivia esimerkkejä. Suurin osa tyyleistä on alun perin kansainvälisiä tyylejä, mutta niistä on muotoutunut Suomessa omia tapoja soittaa. Jenkka, polkka ja marsurkka taas ovat suomessa tanssittavia perinnetansseja.

6.1 Valssit

Metsäkeden ja Rehnströmin (2011, 11) mukaan Suomessa on käytössä kolme toisistaan selkeästi eroavaa valssityyliä; wienervalssi, suomalainen valssi, sekä hidas (englantilainen) valssi. Lisäksi oppaan komppiesimerkeistä löytyy ranskalainen valssi, sekä merimiesvalssi. Mielestäni tätä kokonaisuutta voi hieman yksinkertaistaa ajattelemalla, että tanssikeikalla soitetaan joko valssia tai hidasta valssia. Rummuilla tärkeintä on kuitenkin tehdä valssi tanssijoille helpoksi ja yksittäisiin nyansseihin ja tyylillisiin asioihin voidaan tutustua aina kyseisen kappaleen kohdalla erikseen.

Valssi

Valssia soitetaan maltillisella volyymilla, joten rumpali voi harkita sutien käyttöä. Metsäketo ja Rehnström (2011, 26-37) suosittelee, että bassorumpua ei käytetä valssissa joka tahdin ykköselle, ettei komppi tule liian raskaaksi. Oma mieltymykseni poikkeaa tästä näkemyksestä, sillä tanssilavoja kiertäessäni ja orkestereita kuullessani olen tottunut kuulemaan bassorummun joka tahdin ykkösellä. Tämä auttaa mielestäni kokemattomiakin tanssijoita löytämään perussykkeen. Toki pitää ottaa huomioon, että bassorumpua soitetaan tarpeeksi maltillisesti, ettei se ylitä muun soiton volyymia. Jos orkesterissa on miksaaja, niin hänenkin on syytä laskea bassorummun volyymitasoa keikan maksimivolyymista.

Valssikommissa itse suosin esimerkin ”Rakkautemme valssi”- tyylistä komppia. Virvelilyönnin sijasta kapuloilla voi käyttää kanttilyöntiä. Kapuloilla soittaessa väriä komppiin saadaan tremoloita hyväksi käyttämällä. Kaiken kaikkiaan valssin tulee kuitenkin olla maltillista, eikä kokonaisuutta kannata täyttää rum-pufilleillä.

Komppiesimerkit:

Tapani Kansa: Rakkautemme valssi (oma transkriptio)

Wienervalssi (Metsäketo & Rehnström 2011, 27.)

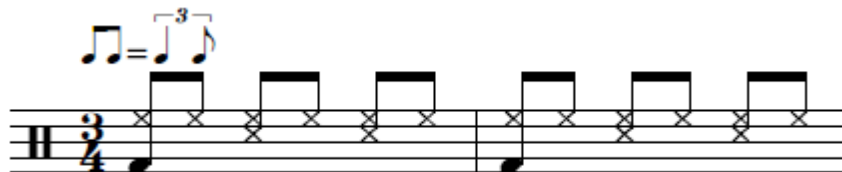

Hidas valssi

Hidas valssi poikkeaa tavallisesta valssista. Varsinkin tempon tulee olla selkeästi hitaampi. Hitaan valssin fraseeraus voi olla joko tasajakoista tai kolmi-muunteista (Metsäketo & Rehnström 2011, 11). Mielestäni hidasta valssia voidaan soittaa joko sudeilla tai kapuloilla. On tärkeää, että volyyymi on maltillinen kuten valssissa yleensä. Bassorumpua voidaan soittaa ensimmäiselle iskulle ja virveliä (tai kanttilyöntiä) toiselle ja kolmannelle iskulle, kuten valssisakin. Hitaassa valssissa oikealla kädellä voidaan kuitenkin täyttää kahdeksasosia hi-hatiin tai symbaaliin. Näin ollen yhteissoittokin on mielestäni helpompaa pitää kasassa, sillä yhteinen kahdeksasosatempo kuuluu myös rummuista.

Komppiesimerkit:

Kari Tapio: Viimeinen valssi (oma transkriptio)

Hidas valssi tasajakoinen (Metsäketo & Rehnström 2011, 31.)

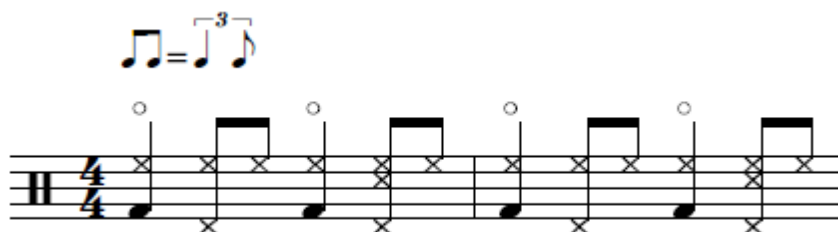
6.2 Foxtrot (Society fox)

Muusikot ja tanssijat kutsuvat foxtrottia usein yleisnimellä "foxi". Kokemukses-
ta olen huomannut, että foxilla voidaan tarkoittaa tanssijoiden askelkuviota tai
foximusiikkia. Muitakin tanssimusiikin tyyliä voidaan tanssia foxin askeleella,
mutta foximusiikista puhuttaessa kappaleet kulkevat tietynlaisella kolmimuun-
teisella kompilla.

Foxia rumpalit voivat soittaa sudeilla tai kapuloilla, molemmat ovat yleisiä ta-
poja. Itse valitsen sudit tai kapulat orkesterin muun soittovolyymien ja kappa-
leen dynaamiset vaihtelut huomioonottaen. Sutikomppiin voi olla erilaisia tot-
tumuksia liikutella suteja virvelin pinnalla. Mielestäni tärkeintä on, että komppi
kuulostaa sulavalta. Kapuloilla soitettaessa yleinen komppi löytyy esimerkistä-
ni "Soitossa on tunnelmaa". Virveliin voidaan toiselle ja neljännelle neljäsosal-
le soittaa joko kanttilyönti tai tavallinen lyönti. Kertosäkeistöissä tai sooloissa
voidaan soittaa myös symbaaliin oikealla kädellä.

Komppiesimerkit:

Eino Grön: Soitossa on tunnelmaa (oma transkriptio)

Sutikomppi: Groove in (Rautiainen 2006, 64.)

Perussutikomppi

- Oikealla kädellä sama peruskuvio kuin symbaali-kompissa s. 62.
- Oikea käsi soittaa vispilän kärjellä
- Vasemmalla kädellä tasainen pyörytys. Ei painotuksia!

Oikea käsi soittaa ylemmän rivin, vasen alemman.

6.3 Tango ja beguine

Tango on kehittynyt 1800-luvun loppupuolella Kuuban habañerasta ja Argentiinan milongasta. 1900-luvun taitteessa Ranskassa tehtyjen levytysten kautta se levisi ympäri Eurooppaa. Suomessa yleisimmät tangotyylit ovat eurooppalainen tango ja argentiinalainen tango. Lisäksi voidaan puhua suomalaisesta tangosta ja habañerasta, joista suomalainen tango perustuu enemmän eurooppalaiseen tangoon, ja habañera on yksi musiikillinen sovituselementti. (Metsäketö & Rehnström 2011, 12.)

Eurooppalaisen tangon musiikillisena lähtökohtana on mielestäni isoilla kokoonpanoilla soitettu viihdeorkesterimainen tarkkaan sovitettu kokonaisuus.

Rummuilla soitto keskittyy virvelirummun hallintaan kahden käden tremoloineen. Argentiinalaisessa tangotyylissä rummut voivat soittaa esimerkiksi hillittyä vispiläkomppia ja efektejä, kuten tremoloita ja värityksiä. Habañeraa voidaan rummuilla kompata soittamalla hiljaista habañerakuviota sudeilla tai malleteilla.

Suomalaisessa tangossa on saksalaisia rytmisesti suoraviivaisia vaikutteita, johon Toivo Kärki toi amerikkalaisia vaikutteita 1940-luvun puolivälistä alkaen. Tango-kappaleiden suosituimman säveltäjän Unto Monosen sävellykset ovat ominaisuuksiltaan yksinkertaisempia. Suomalaisessa tangossa on usein tapana soittaa välisosat beguinenä, vaikka se ei alun perin kuulu tangomusiikkiin. Tapa saattaa juontaa hieman väärin ymmärrystä habañerasta, mutta musiikkikulttuurissamme perinteestä on tullut vahva. (Metsäketo, Rehnström 2011, 12-13, 38-44.) Olen huomannut, että suomalaisesta tanssimusiikista löytyy myös paljon kappaleita, joissa on soitettu läpi kappaleen beguinekomppia. Beguine-kappaleet sopivat myös hyvin tanssiorkestereiden ohjelmistoon. Beguinemusiikissa toimii samankaltainen komppi kuin rumbassa. Metsäkedon ja Rehnströminkin (2011, 78) mukaan beguine on rytmiltään muusikolle samankaltaista kuin rumba, mutta tempo on nopeampi.

Mielestäni tangoissa, habañeraa lukuun ottamatta, ei voi olettaa olevan tietynlaista peruskomppia. Rummuilla täytyy lukea nuoteista perusrytmit, ja jos rumpunuotteja ei ole erikseen saatavilla, seurataan yleensä bassonuottien rytmiä. Tremoloita ja muita nyansseja pitää osata lisätä oman harkinnan mukaan. Esimerkit ovat siis vain tietyistä kappaleista napattuja ja rytmikka vaihtelee kappaleen mukaan. Usein hyvällä neljäsosa- ja kahdeksasosaiskujen lukutaidolla pysyy jo kappaleessa mukana. Settibalanssiin ja tyylinmukaiseen sykkeen fraseeraukseen pitää myös muistaa kiinnittää huomiota.

Komppiesimerkit:

Eurooppalainen tango (Metsäketo & Rehnström 2011, 39.)

$\text{♩} = 132$ (Harmonikka melodia) Eurooppalainen tango

Habañera (Metsäketo & Rehnström 2011, 45.)

$\text{♩} = 110$ Habañera

Markus Allan- Liljankukka (oma transkriptio)

Säkeistö:

sudeilla

Välisoitto (beguine):

sudeilla

6.4 Beat

Metsäkedon ja Rehnströmin opas *Komppia ikä kaikki* ei esittele beatmusiikkia. Beat-musiikkiin ei ole olemassa omia tanssiaskelia, vaan siihen tanssitaan foxtrotin askellusta. Iskelmämusiikin saralla beat on kuitenkin kaikista yleisin tyyli, joten en voinut olla mainitsematta siitä esimerkkiä. Iskelmämusiikille tyyppinen bassorumpukuvio on muusikoiden piirissä tunnettu myös termillä "lip-pukomppi", jonka esittelen esimerkissä Satumaa. Vaihtoehtoisia bassorumpu-

kuvioita voi opetella esimerkiksi Leevi Leppäsen *Rokkaavat Rummut*-rumppopaasta. Beat-musiikin tempo voi vaihdella paljonkin. Beat-musiikki voidaan myös jaotella siten, että keikan aikana tulee nopeaa beattia ja hidasta beattia. Tärkeintä kuitenkin on, että parina soitettaessa beat-kappaleiden tempot ovat lähellä toisiaan.

Komppiesimerkki:

Jari Sillanpää: Satumaa (oma transkriptio)

6.5 Triolifox

Triolifox on beat-musiikkia, jonka tahtilajina toimii 12/8-osaa. Fox nimitys sanan lopussa viittaa tanssikuvioon, sillä triolimusiikkia tanssitaan samalla tanssikuviolla kuin foxtrottia.

Triolikompissa hi-hattiin tai komppisymbaaliin soitetaan kahdeksasosia. Toiselle ja neljännelle iskulle voi soittaa virvelilyönnin tai kanttilyönnin. Bassorumpu vaihtelee kappaleen mukaan. Toimivia fillejä saa käyttämällä kahdeksasosia rumpusettiin, mutta myös kuudestoistaosia voi käyttää.

Komppiesimerkki:

Triolifox (Metsäketo & Rehnström 2011, 55.)

♩. = 80

Triolifox
blues

Variaatio esimerkin b-osassa:

6.6 Countryfox

90-luvulla suomalaisessa tanssinopetuksessa on noussut esiin käsite “tasajakoinen foksi”, jolla kuvataan kevyen countrymaisena mukaista beat-komppia. Foxtrot oli muusikoille aiemmin merkinnyt aina kolmimuunteisuutta. Paritanssikäytännössä foxtrottia tanssiaskelena voidaan siis soveltaa sekä kolmimuunteiseen, että tasajakoiseen musiikkiin. (Metsäketo & Rehnström 2011, 15.)

Countryfoxiin sopivasta rumpukompista olen kuullut käytettävän myös nimitystä “junakomppi”. Usein junakomppi on tasajakoinen, mutta se voi olla myös kolmimuunteinen. Kyseinen komppi löytyy tasajakoisesta esimerkistäni, kapaleesta Myrskyn Jälkeen, jossa virveliin soitetaan kahdeksasosia, mutta toiselle ja neljännelle neljäsosaiskulle tulee aksentti. Esimerkkikapale on soitettu sudeilla, mutta samaa komppia käytetään myös kapuloilla soittaessa. Toinen esimerkkini on *Komppia ikä kaikki* - oppaasta, jossa käytetään sutia toisessa kädessä ja toisella kädellä lyödään kapulalla kantilyönti.

Komppiesimerkit:

Kari Tapio: Myrskyn jälkeen (oma transkriptio)

Countryfox kolmimuunteinen (Metsäketo & Rehnström 2011, 57.)

♩ = 120 ♩ = ♩♩

Countryfox
kolmimuunteinen

O Suti

V Kantti

6.7 Shuffle

Shuffle on kolmimuunteisella beatkompilla kulkeva musiikkityyli. Tanssijoille shufflekappaleissa sopivat yleensä jive- tai bugg-askleet. Shufflekompin perustana ovat kolmimuunteiset kahdeksasosat hi-hattiin. Esimerkiksi kertosaakeessa tai instrumenttisoolo kohdassa voidaan toki soittaa myös komppipeltiin. Bassorumpu soittaa usein joko ensimmäiselle ja kolmannelle neljäsosaikulle, tai jokaiselle neljäsosalle. Esimerkkikappaleessa Tyttö tuollainen virveliin soitetaan toiselle ja neljännelle neljäsosalle. *Komppia ikä kaikki* esimerkissä virveli soittaa kahdeksasosia, mutta ilman ensimmäistä ja kolmatta neljäsosaikua. Toiselle ja neljännelle neljäsosalle soitetaan aksentoitu lyönti.

Komppiesimerkit:

Mamba: Tyttö tuollainen (oma transkriptio)

O Suti

V Kantti

Shuffle (Metsäketo & Rehnström 2011, 63.)

Musical notation for Shuffle. The tempo is marked as $\text{♩} = 130$ and the note value is $\text{♩} = \text{♩}^{\frac{3}{4}}$. The title "Shuffle" is written in a stylized font. The notation shows a drum set with a snare drum (V) and a bass drum (x) in a 3/4 time signature. The snare drum plays a consistent pattern of eighth notes, while the bass drum plays a pattern of eighth notes with accents.

6.8 Rock 'n' roll

Rock'n rollin komppi voi olla kolmimuunteinen tai tasajakoinen. Metsäkeden ja Rehnströmin (2011, 15) mukaan rock 'n' roll on turvallisinta tarjota sufflana. *Komppia ikä kaikki* esittelee kolmimuunteisen kompin, jossa kahden käden virvelikommissa oikea käsi soittaa virvelin kanttiiin ja vasen käsi virvelin kalvoon. Bassorumpu soittaa neljäsosia ja hi-hat jalalla toiselle ja neljännelle neljäsosalle. Mielestäni ihan toimiva komppi, mutta variaatioita löytyy. Myös kolmimuunteiset kahdeksasosat voidaan esimerkiksi soittaa myös hi-hattiin tai symbaaleihin. Toinen esimerkki "Ja rokki soi" on perinteinen tasajakoinen beatkomppi.

Komppiesimerkit:

Rock 'n' roll kolmimuunteinen (Metsäketo & Rehnström 2011, 62.)

Musical notation for Rock 'n' roll kolmimuunteinen. The tempo is marked as $\text{♩} = 180$ and the note value is $\text{♩} = \text{♩}^{\frac{3}{4}}$. The title "Rock 'n' roll kolmimuunteinen" is written in a stylized font. The notation shows a drum set with a snare drum (V) and a bass drum (x) in a 3/4 time signature. The snare drum plays a consistent pattern of eighth notes, while the bass drum plays a pattern of eighth notes with accents. The title "O Kanti" is written above the notation.

Rauli Badding Somerjoki: Ja rokki soi (oma transkriptio)

Musical notation for Ja rokki soi. The notation shows a drum set with a snare drum (V) and a bass drum (x) in a 4/4 time signature. The snare drum plays a consistent pattern of eighth notes, while the bass drum plays a pattern of eighth notes with accents.

6.9 Twist

Twist nousi 1960-luvun alussa nopeasti tanssivillitykseksi ympäri maailman. Twistillä ei ole ollenkaan varsinaisia askelkuvioita, vaan vartalon vääntelyihin ja jalkojen nosteluun perustuvia liikkeitä. (Metsäketo & Rehnström 2011, 15.) Twist-kappaleet voidaan mielestäni luokitella myös rock 'n' rollin alalajiksi, joten myös rumpukompit näissä tyyleissä voivat olla samanlaisia. Twist-kappaleissa soitetaan kuitenkin aina suoria kahdeksasosia.

Komppia ikä kaikki esittelee kompin, jossa kahden käden virvelikompissa oikea käsi soittaa kahdeksasosia ja vasen käsi iskun toiselle ja neljännelle neljäsosalle. Bassorumpu soittaa neljäsosia ja hi-hat jalalla toiselle ja neljännelle neljäsosalle. Toisessa esimerkissäni, kappaleessa Kaulittu twist, on twistille leimallinen virvelikuvio. Siinä virveli soittaa iskun toiselle neljäsosalle, toisen jälkimmäiselle kahdeksasosalle, ja neljännelle neljäsosalle. Bassorumpu soittaa kyseisessä kappaleessa ensimmäisellä ja toisella neljäsosalla, mutta tämä voi vaihdella eri kappaleissa. Twistissä rumpufilleiksi sopivat mielestäni hyvin kuudestoistaosapohjaiset lyöntisarjat.

Komppiesimerkit:

Twist (Metsäketo & Rehnström 2011, 64.)

$\text{♩} = 166$ Twist

variaatio painotukseen

Juha Vainio: Kaulittu twist (oma transkriptio)

6.10 Swing

Swing-musiikki on monipuolista ja vaihtelevaa ja siksi siihen onkin vaikea esitellä yhtä peruskomppia. Swing musiikin soittamiseen tyylinmukaisesti vaaditaan musiikkiin perehtymistä ja suuria tuntimääriä swing-musiikin kuuntelemista. *Komppia ikä kaikki* esittelee swingin soittamista rummuilla näin:

Kolmimuunteista työskentelyä sekä sudeilla että kapuloilla. Swingissä rumpalin rooli korostuu tyylin mukaisesti muiden soittajien ja puhaltajien yhteisten jakojen vahvistajana ja soittofraasien välien täyttäjänä, sekä nyanssien hoitajana. Swing-tyylissä rumpuja todella soitetaan - ei hakata. Tarkoituksena on saada aikaan mahdollisimman hyvin kulkeva rytmi ja svengi. (Metsäketo & Rehnström 2011, 48.)

Komppiesimerkki:

Swing (Metsäketo & Rehnström 2011, 49.)

$\text{♩} = 176$ $\text{♩} = \text{♩}^+$ Swing

Komppi-symbaali

6.11 Humppafox

Humppafox on täsmennys foxtrotin muodosta, joka sai alkunsa Dallapé-orkesterin ohjelmistosta 1930-luvulta alkaen. Foxtrotin rytmiä soitetaan hie- man suoraviivaisemmin ja riittävän hitaalla tempolla, jotta voidaan fraseerata kolmimuunteisen tuntuisesti. (Metsäketo & Rehnström 2011, 16.) Humppafox ei kuulu jokaisen tanssiorkesterin valikoimaan. Välttämättä tätä tyyliä ei mielestäni ainakaan määritellä kyseisellä nimellä. Kategoriointi kahteen tyyliin humppaan ja foxiin on tyypillistä, jolloin tämä tyyli unohdetaan.

Rumpujen soittoa *Komppia ikä kaikki* - opas määrittelee näin:

Kahden käden kolmimuunteinen snarekomppi mieluimmin kapuloilla, ja hieman vanhakantaisella otteella. Bassorumpua käytetään vain nimeksi, lähinnä aksenteissa. Tempon on oltava riittävän hidas, jotta kolmimuunteisuuden tuntu voisi säilyä. (Metsäketo & Rehnström 2011, 66.)

Komppiesimerkki:

Humppafoksi kolmimuunteinen (Metsäketo & Rehnström 2011, 67.)

Humppafoksi
kolmimuunteinen

♩ = 200 ♩ = ♩⁺

6.12 Humppa

Humpan kannalta tärkein kehitys perustuu Dallapé-orkesterin luomaan suomi-foxtrottiin 1930-luvulla. Tämä tyyli koki uudelleensyntymän 1950-luvulla, jolloin varsinainen humppa syntyi. (Vanhasalo 2009, 69.) Humppa käsitteenä sai nimen niin sanana kuin musiikkityylinä taitteessa kuunnelmasarjasta *Kankkulan kaivolla*. Ohjelmassa perustettiin marssimaisesti tanssiorkestereiden musiikkia soittava humoristinen orkesteri, joka sai nimen Humppa-Veikot. Orkesteri jatkoi toimintaansa radiosarjan loputtuakin. (Metsäketo & Rehnström (2011,16.) Ei pidä sekoittaa humppa- määritelmää siihen, että myös tanssimusiikkia tai iskelmämusiikkia voidaan kokonaisuudessaankin kutsua humppamusiikiksi.

Komppia ikä kaikki suosittelee humpan soittoon kahden käden tasajakoista virvelikomppia (Metsäketo & Rehnström 2011, 68). Itse olen tottunut käyttämään esimerkikappaleen Souvarien humppakomppia, jossa soitetaan neljäsosia hi-hattiin. Bassorumpu soitetaan ensimmäiselle ja kolmannelle neljäsosalle ja virveli toiselle ja neljännelle neljäsosalle. Myös symbaaliin komppaa-

minen humpassa kuulostaa hyvältä esimerkiksi kertosaäkeistöissä tai välisoitoissa.

Komppiesimerkit:

Souvarit: Souvarin humppa (oma transkriptio)

Humppa tasajakoinen (Metsäketo & Rehnström 2011, 69.)

$\text{♩} = 240$ ($\text{♩} = 120$)

Humppa
tasajakoinen

6.13 Beathumppa ja disko

Itselleni *Komppia ikä kaikki* - oppaan termi beathumppa ei ollut ennestään tuttu. Termillä tarkoitetaan mielestäni tietyllä tempolla ja poljennolla menevää beat- tai diskomusiikkia. Paritanssissa tanssijat tanssivat joko lavafoxia, kävelyhumppaa tai buggia. Mielestäni tyylille on tärkeää, että tempo tässä tyylissä on sopiva juurikin bugg-askeleille.

Komppia ikä kaikki - opas ei esittele termiä diskomusiikki. Mielestäni tyyli kuitenkin usein tanssiorkesterien ohjelmistosta löytyy. Diskoa voi tanssia aika vapaillakin askeleilla, mutta paritansseissa usein näkee, että diskoa tanssitaan bugg- askelein. Ominaispiirre diskomusiikille rummuilla soittaessa on neljäsosapohjainen bassorumpu. Hi-hatin aukaisut ovat myös tyypillisiä, mutta ei välttämättömiä. Varsinkin kertosaäkeistöissä hi-hat aukaisut ovat yleisiä. Myös kuudestoistaosien käyttö hi-hatissa on diskolle tyypillistä.

Komppiesimerkit:

Irwin goodman: Poing poing poing (oma transkriptio)

Mamba: Vielä on kesää jäljellä (disko-komppi) (oma transkriptio)

6.14 Jenkka

Jenkka on paritanssi, joka on saksasta saapunut suomeen 1800-luvun lopulla. Tanssia onkin kutsuttu aluksi nimellä saksanpolkka. Jenkka on melkein sama tanssi kuin sottiisi, mutta jenkka eroaa sottiisista hypyillään. (Metsäketo & Rehnström 2011, 17.)

Jenkka on joko tasajakoista tai kolmimuunteista. Jos saman kappaleen aikana esiintyy molempia vaihtoehtoja, kaikkien on soitettava yhtäaikaisesti jompaa-kumpaa. Mitä liukkaampi tanssilattia on, sitä hitaammalla tempolla jenkkaa täytyy soittaa. Säkeet menevät niin, että kolmen iskun jälkeen tulee tauko. (Metsäketo & Rehnström 2011, 72.) Rumpukompiksi Metsäketo & Rehnström (2011, 72 - 73) suosittavat kahden käden marssimaista virvelikomppia, johon soitetään aksentteja symbaaleilla ja bassorummulla, ja taitteissa tauot. Itse olen suosinut jenkassa kappaleen Punkkarin Jenkka tyylistä foxtrotin komppia hi-hattiin, mutta ilman hi-hat-aukaisuja. Taitteisiin otetaan kuitenkin tyylin mukaisesti kolme iskua ja tauko.

Komppiesimerkit:

Jenkka (Metsäketo & Rehnström 2011, 73.)

$\text{♩} = 80$ (alla breve) Jenkka

Kahdeksas tahti:

Yölintu: Punkkarin jenkka (oma transkriptio)

$\text{♩} = \text{♩} \text{ } \overset{3}{\text{♩}}$

6.15 Polkka

Polkka on lähtöisin Tšekeistä ja on tullut Suomeen Venäjältä 1800-luvun puolivälissä. Polkka on ollut tanssina laaja eurooppalainen villitys ja siitä on kymmenittäin erilaisia versioita maassamme. Paritansseissa käytetty peruspolkka pohjaa karjalaiseen perinteeseen. (Metsäketo & Rehnström 2011, 17.) Polkka on mielestäni hieman samankaltainen säkeellinen musiikkityyli kuten jenkka. Tempo on kuitenkin jenkkaa reippaampi. Metsäketo ja Rehnström (2011, 74) antavat samoja ohjeita kuin jenkassa, eli tanssilattian liukkaus on huomioitava tempoa määriteltäessä, sekä säkeiden loppuissa kolmen iskun jälkeen tauko. Kompiksi he suosittelevat myös tähän kahden käden virvelikomppia. (Metsäketo & Rehnström 2011, 74-75)

Komppiesimerkki:

Polkka (Metsäketo & Rehnström 2011, 75.)

6.16 Masurkka

Masurkka on Puolalainen kansantanssi, jota on Suomessakin soitettu ja tanssittu jo 1800-luvun taitteesta. Tanssina masurkka on lähellä polkkaa, mutta musiikkina lähempänä jenkkää, vaikka tahtilaji masurkassa on $\frac{3}{4}$. Sitä soiteaan sitkeän kolmimuunteisena. Alkusoittona toimii perinteisesti kappaleen kaksi viimeistä tahtia. Tahdin kolmannella iskulla on masurkassa painotus. Joka kahdeksannessa tahdissa on koko orkesterilla kaksi neljäsosaiskua ja neljäsosatauko. (Metsäketo & Rehnström 2011, 18, 76.)

Komppia ikä kaikki masurkan esimerkkikomppi on täysin virvelipohjainen komppi. Mielestäni toimiva variaatio, mutta itse lisään ykköselle kevyen bassorummun iskun. Lisäksi hi-hattiin voi lisätä myös kahdeksasosia tasaisen sykkeen ylläpitämisen ja orkesterin yhteisen sykkeen vuoksi. Ei kuitenkaan välttämättä tarvitse täyttää kaikkia kahdeksasosia koko ajan, ettei komppi ole liian raskas.

Komppiesimerkit:

Masurkka (Metsäketo & Rehnström 2011, 18, 77.)

Kahdeksas tahti:

7 Latinalaisamerikkalaiset tanssimusiikin tyylit

Latinalaisamerikkalaisiksi rytmeiksi kutsutaan osasta Etelä-Amerikkaa, sekä Karibian alueelta tulevia musiikkityylejä, jotka ovat kansainvälistyneet Yhdysvaltojen kautta. Suomessa latin-rytmejä on tanssittu jo 1940-luvulta lähtien. Suomalaiset ovat levyttäneet paljon suomenkielisiä versioita latin-kappaleista, sekä tehneet omia latin-kappaleita. (Metsäketo & Rehnström 2011, 19-20.)

Tyylikkään kokonaisuuden kannalta olisi hyvä, että orkesterista löytyisi rumpalin lisäksi myös toinen lyömäsoittimien soittaja latin-rytmien ajaksi. Rumpusetin korvikkeena voi olla esimerkiksi congat ja timbalesit, ja laulusolisti voi perehtyä käsiperkussioiden maailmaan. Perkussioilla on omat tarkat rytmikuvionsa ja kaikki yhdessä muodostavat oikeanlaisen rytmikokonaisuuden. (Metsäketo & Rehnström 2011, 20.)

Mielestäni ei voida kuitenkaan olettaa, että suomalaisilla tanssiorkestereilla olisi edellytyksiä monipuoliseen komppikokonaisuuteen. Usein rumpali hoitaa vain oman tonttinsa mahdollisimman monipuolisesti ja muut pysyvät omissa instrumenteissaan. Alkuperäistä kuulokuvaa ei kuitenkaan voida saavuttaa, joten välillä pitää tyytyä hieman yksinkertaisempaan kokonaisuuteen. Pääasia, että tanssijoilla on hyvä ja selkeä komppipohja tanssimiseen, ja että kappale

on kuitenkin hyvin kasassa omalla tyylillään. Koska tanssiorkesterit ovat soitaneet lattareita jo pitkään suomessa, sanoisin että on syntynyt tietynlainen oma suomalainen lattarityyli. Mielestäni siinä ei ole välttämättä mitään pahaa. Suomalaisten tanssimusiikkiorkestereiden rumpukomppitkaan eivät siis ole välttämättä kovin alkuperäisiä rytmejä mukailevia, mutta jos kappaleesta on tullut sellaisenaan Suomessa hitti, ei voida kyseistä rytmipohjaa täysin aliarvioida. Myös tämän oppaan esimerkit ovat kompromisseja alkuperäisyyden, toimivuuden ja yksinkertaistamisen suhteen.

Komppia ikä kaikki esittelee Kuubalaisista rytmeistä rumban, boleron, cha chan, salsan ja mambon. Brasilialaisista tyyleistä teos esittelee Samban, samba cançón, baiónin ja bossa novan. Jos tavallisena tanssi-iltana soitettaisiin kaikki nämä tyylit, on varmaa, että suomalainen tanssiyleisö olisi tyytymätön illan ohjelmistoon. Valitsin omasta mielestäni yleisimmät ja pyydetyimmät lattarityylit esimerkkeihin. Näitä ovat rumba, cha cha, salsa ja samba.

7.1 Rumba

Kuubalaisen perinteen mukaisesti rumballa tarkoitetaan tiettyä tanssitapaa, soittotapaa, ja laulutapaa. Paritanssikulttuurissa sana ”rumba” kuvaa tanssitapaa, eikä varsinaista kuubalaista musiikkityyliä. Rumbassa rumpalin tulee noukkia tärkeimmät alkuperäiset rytmikuviot käyttämällä kapuloita, suteja, malletteja, tai kaikkia näitä sopivasti yhdistäen. (Metsäketo & Rehnström 2011, 21, 78.) *Komppia ikä kaikki*-oppaan esimerkki on mielestäni toimiva vaikka itse en juuri tällaista variaatiota ole käyttänyt. Varsinkin jalkojen osalta soitan usein esimerkistä poikkeavasti. Käytän itse esimerkiksi jalkavariaatiota, jossa soitan kevyesti bassorummulla samaa kuviota basson kanssa, ja hi-hatilla poljennan toiselle ja neljännelle neljäsosalle.

Komppiesimerkissä toisen käden virvelilyönnit soitetaan sudeilla. Pehmeään ja mielestäni tyyliin sopivan variaation saat, kun otatkin oikeaan käteen malletin ja lyöt virvelilyönnit sillä, mutta virvelimatto pois kytkettynä. Myös tomi-iskuihin saat näin toteuttaen mukavaa pehmeyttä. Jos soitat rumbaa molemmin käsin kapuloilla, myös hi-hattiin tai komppipeltiin komppaaminen on mielestäni toi-

mivaa. Kapuloilla soitettaessa virveliin sopii kuitenkin paremmin kanttilyönti kuin tavallinen virvelilyönti.

Komppiesimerkki:

Rumba (Metsäketo & Rehnström 2011, 21, 79.)

♩ = 108

Rumba
(hidas)

7.2 Cha cha

Metsäkeden ja Rehnströmin (2011, 22) mukaan cha cha:ssa tärkeimmät rytmiset elementit ovat kello ja quiro. On mielestäni hyvä lisä, jos esimerkiksi orkesterin solisti harjoittelee laulaessaan soittamaan samalla myös quiroa. Jos quiroa ei soita kukaan muu, niin Metsäkeden ja Rehnströmin (2011, 22) mielestä kosketinsoittajan on suositeltava soittaa quiro toisella kädellä koskettimien sämplätyllä soundilla. Neljäsosarytmisen kellon korvaajaksi rumpali voi mielestäni käyttää myös virvelin kanttia tai symbaalin kupua. Ottamalla virvelinmaton pois päältä, virveli toimii timbales-rummun soundina fillejä varten.

Rautiaisen komppiesimerkit sopivat mielestäni hyvin säkeistöön. Metsäkeden ja Rehnströmin komppiesimerkit taas sopivat mielestäni esimerkiksi kappaaleen alkusoittoon, kertosaakeeseen tai instrumenttisoloihin.

Cha-cha 1 & 2 (Rautiainen 2006, 44.)

Cha-cha 1 Huom. hi-hatin tulisi kuulostaa guiroilta.

Cha-cha 2

Cha cha (Metsäketo & Rehnström 2011, 85.)

♩ = 120

Cha cha

Kello

(Snare ilman mattoa)

7.3 Salsa

Salsa-nimike sisältää lukuisia kuubalaisia rytmejä ja on yleisnimi Amerikkaan siirtyneiden kuubalaisten muusikoiden soittamalle musiikille. Rytmien perustana on clave-rytmi, jonka mukaan muut rytmiset soittajat rakentavat kuvionsa. (Metsäketo & Rehnström 2011, 22.)

Koska salsa on yleisnimi lukuisille rytmeille, myös tanssimusiikki keikoilla kuuluu erityyisiä lähestymistapoja salsamusiikkiin. Valitsin komppiesimerkkeihin kaksi erityylistä komppia.

Komppiesimerkit:

Mamba- Lauantai ilta (oma transkriptio)

Salsa (Metsäketo & Rehnström 2011, 87.)

$\text{♩} = 180$ Salsa

(Snare ilman mattoa)

7.4 Samba

Samba on kotoisin Brasiliasta. Siitä tuli muoti-ilmio Yhdysvalloissa 1930-luvulla ja Euroopassa 1940-luvulla. Tunnetuin samban muoto on marssimainen karnevaalisamba, mutta samban sukupuuhun kuuluu lukuisia brasilialaisia musiikkityylejä. Paritanssina samban tempo tulisi olla melko letkeä. (Metsäketo & Rehnström 2011, 22 - 23.) Suomalaisessa tanssimusiikissa sambakappaleiden aikana kuulee monenlaisia komppivariaatioita. Samban haltuun ottamiseksi on mielestäni hyvä tutustua erilaisten komppivariaatioiden lisäksi myös sambamusiikin fraseeraukseen. Valitsin sellaiset komppiesimerkit, joiden tyylisiä tanssimusiikissa usein kuulee. Vaihtoehtoisesti kuudestoistaosia voidaan myös soittaa vaikka komppipeltiin ja toisella kädellä virveliin voidaan täyttää lyöntejä Rautiaisen esimerkin aksenttien tyylisesti. Jalkavariaationa toimii tällöin saman esimerkin bassorumpukuvio. Huomioi, että sambakappale on voitu säveltää myös niin, että komppi aloitetaan kuvion puolesta välistä. Tällöin komppi ei ala aksentilla.

Komppiesimerkit:

Samba (Metsäketo & Rehnström 2011, 89.)

$\text{♩} = 190 - 200$ ($\text{♩} = 95 - 100$) Samba

Samba 2 (Rautiainen 2006, 44.)

8 Pohdinta

Rumpuoppaan tekeminen oli opettavainen kokemus. Opinnäytetyön aihe pysyi muutoin ennallaan, mutta työtä tehdessäni musiikkityylin rajaaminen hie- man suppeni. Aioin tehdä aluksi oppaan iskelmämusiikin alalta, joka olisi tanssimusiikin lisäksi koskenut isompaa viihdemusiikin kirjoa. Rumpujensoiton kannalta huomasin kuitenkin, että koska oppaani keskittyy rumpukompeihin, niin tiiviimmän ja tärkeämmän paketin sain kasattua tanssimusiikin alalta.

Ennako-oletukseni oli, että tanssimusiikin alalle ei ole olemassa rumpuoppai- ta, eikä muutakaan käyttökelpoista materiaalia. Oletus piti siltä osin paikkaan- sa, että pelkästään rumpuihin keskittyneitä materiaalia en löytänyt. Sen sijaan Metsäkedon ja Rehnströmin *Komppia ikä kaikki* - teoksen monipuoli- suus yllätti. Opas ei ollut minulle aiemmin tuttu. Kun työtä tehdessäni löysin oppaan ja tutustuin siihen, niin hetken jo jouduin miettimään, että olenko va- linnut aiheeni turhaan, koska käyttökelpoista materiaalia löytyikin rummuille. Hetken mietittyäni kuitenkin huomasin, että materiaali toimii hyvänä lähteenä omaan työhöni. Ja tärkeintä oli tietenkin se, että en kokenut materiaalia täysin toimivaksi, vaan halusin tuoda oman näkemykseni esille. Koen että oma op- paani ei ole niin kaavoihin kangistunut, vaan tuoreempi ja vapaamielisempi opas tanssimusiikin soittamiseen. Myös komppivariaatioita omasta oppaastani löytyy enemmän kuin Metsäkedon ja Rehnströmin oppaasta.

Uskon, että tästä oppaasta voi olla paljonkin apua tanssimusiikkiin perhetyville rumpaleille. Voi olla, että osa lukijoista ei lue työtäni alusta loppuun, vaan kes-

kittyy etenkin komppiesimerkkien tarkasteluun. Jos vaikuttaa, että komppiesimerkeille on kysyntää, voin tarvittaessa tehdä oppaasta myös riisutumman version. Siinä voi näkyä esimerkiksi vain komppiesimerkit, tai komppiesimerkit tyylikohtaisien selostuksien kera. Myös omassa opetuksessa aion käyttää opasta, joka oli myös yksi lähtökohta opinnäytetyön tekemiseen.

Tiedän, että jokaisella rumpalilla on omia näkemyksiä sopivista komppivariaatioista, joten yleispätevää opasta joka tilanteeseen ei ole mahdollista tehdä. Tanssimusiikki ei pidä olla pelkästään kaavoihin kangistunutta perinteiden jatkamista, vaan uusia vaikutteita pitää ottaa tanssimusiikkiin mukaan. Tämä opas on nykyaikainen teos tanssimusiikin soittamisesta. Tämän oppaan oli tarkoitus tuoda myös omaa näkemystäni aiheeseen, ja muusikoiden täytyykin jatkuvasti imeä vaikutteita muilta muusikoilta. Uskon tämän oppaan antavan rumpaleille ja rumpujensoitosta kiinnostuneille uutta ajateltavaa ja oppia.

Lähteet

Iskelmä-Suomi 2013 Yle juttuarkisto. Viitattu 2.2.2014

<http://teema.yle.fi/ohjelmat/juttuarkisto/iskelma-suomi-0>

Leppänen L. 1997 Luovat Rummut. Helsinki: Selvät Sävelet Oy.

Leppänen L. 1990 Rokkaavat rummut. 8.painos Pori: Selvät Sävelet Oy

Metsäketo, M. & Rehnström, S. 2011 Komppia ikä kaikki Tanssimusiikin käsikirja muusikoille laulajille tanssijoille Helsinki: Selvät Sävelet Oy.

Rautiainen T. 2006 Groove in. Helsinki: Idemco Oy

Siltanen, A. 2008. "Saa kuulostaa suht modernilta, vaikka se onki tanssimusiikkia" –Tanssitetous tanssimusiikon apuvälineenä. Jyväskylän yliopisto. Musiikkikasvatus. Pro Gradu –tutkielma.

Vanhasalo, M. 2009. Humppaa! Uudelleentulkinta ja kiteytyminen Dallapén ja Humppa-Veikkojen sovituksissa. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Musiikintutkimuksen laitos. Etnomusiikologia. Humanistinen tiedekunta. Viitattu 16.2.2014. <http://urn.fi/urn:isbn:978-951-44-7939-7>

Viiri, P. 2001. Musiikkitietosivusto seuratanssijoille. Opinnäytetyö. Oulun seudun ammattikorkeakoulu. Tanssinopettajan koulutusohjelma. Viitattu 16.2.2014 <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201105117327>

LIITEET

Liite 1. Seuratanssitempoja (Metsäketo & Rehnström 2011, 110.)

Wienervalssi	180
Suomalainen valssi	148–152
Hidas valssi (kolmimuunteinen ja tasajakoinen)	90
Ranskalainen valssi	180–200
Merimiesvalssi	170–180
Tango (eurooppalainen)	132
Tango (argentiinalainen)	110
Tango (suomalainen)	120
Medium foxtrot	104–120
Dixieland	100–220
Slowfox	70–90
Triolifox	60–120
Countryfox	120–180
Rock´n´Roll (Jive/Bugg)	184
Shuffle (Jive/Bugg)	120–200
Twist	160–170
Humppafox (kolmimuunteinen)	170–200
Humppa (tasajakoinen)	200–260 (100–130)
Jenkka	160–170
Polkka	120–130
Masurkka	154–160
Hidas rumba (beguine)	100–120
Bolero	70–100
Mambo	120–180
Cha cha	120
Salsa	160–200
Samba	200 (100)
Baión	160–200
Bossa nova	98–180

Liite 2. Iskelmä-Suomi sarjan päähenkilöt.

Anne Mattila	Arja Koriseva
Carola	Jaakko Salo
Danny	Kake Randelin
Erik Lindström	Laila Kinnunen
Fredi	Lea Laven
Irwin Goodman	Vieno Kekkonen
Unto Mononen	Juha Björninen
Jari Sillanpää	Anna Eriksson
Jukka Kuoppamäki	Eini
Kari Tapio	Olavi Virta
Katri Helena	Paula Koivuniemi
Kirka	Tapani Kansa
Markku Aro	Kisu
Markus Allan	Agents
Matti ja Teppo	Finlanders
Nappi Ikonen	Jamppa Tuominen
Vexi Salmi	Eino Grön
Rainer Friman	Timo Koivusalo
Raul Reiman	Juha Vainio
Rauli Badding Somerjoki	Topi Sorsakoski
Rauno Lehtinen	Seija Simola
Reijo Taipale	Taisto Tammi
Simo Silmu	Kai Lind & Four Cats
Suvi Teräsniska	Kaija Koo
Tauski	Toivo Kärki
Tero Vaara & Mamba	Tuure Kilpeläinen